

на вибір професії та виду діяльності; додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій населення (наприклад, одиноких матерів, які мали дітей віком до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів; осіб, звільнених після відбуття покарання); засади реалізації права громадян на зайнятість; завдання і функції державної служби зайнятості; компенсації і гарантії при втраті громадянами роботи тощо. Також у Законі офіційно визначалося поняття «безробітні» та перераховувалися категорії осіб, які не могли визнаватися такими.

Одержано 12.10.2017

УДК 346.543

Юлія Олександрівна СВІТЛИЧНА,
*кандидат наук з державного управління,
докторант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Питання побудови держави з розвинуеною конкурентоспроможною соціально орієнтованою економікою пов'язане з підвищенням ефективності державного регулювання інвестиційних процесів у комплексному розвитку її регіонів. Особливо актуальною ця проблема є на регіональному рівні у зв'язку з нерівномірністю інвестиційного розвитку регіонів.

Проблематиці державного управління розвитком регіонів присвячено дослідження багатьох українських учених, зокрема О. Амосова, О. Бандурки, С. Бандури, І. Райніна, С. Білої, М. Долішнього, Д. Стеценка, В. Вороніна, А. Дегтяря, М. Корецького, А. Кузнєцова, В. Мамонової, В. Мартиненка, О. Носової, Н. Нижник, М. Латиніна, Т. Лозинської, Г. Одинцової та ін.

Несприятливий бізнес-клімат є основним чинником, що стримує інвестиції. Анексія Криму й агресія Росії на сході України значно звузили внутрішні джерела для інвестицій, а отримання міжнародних фінансових ресурсів стало ускладненим. Окремі міжнародні інвестори вимушені обережніше ставитися до ризиків вкладання коштів в інвестиційні проекти в Україні з огляду на погіршення зовнішньоекономічних зв'язків з Російською Федерацією й іншими країнами – членами СНД, які перебувають під політичним тиском Росії.

У законі України «Про засади державної регіональної політики» державна регіональна політика визначається як система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб із забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів.

Вважається, що головною метою регіональної інвестиційної політики є стабільний соціально-економічний розвиток регіону на основі оптимального використання інвестиційних ресурсів. Досягнення цієї мети потребує не лише нарощування інвестиційних ресурсів, а й підвищення економічної та соціальної ефективності їх використання шляхом спрямування на інноваційний розвиток виробництва, на створення високопродуктивних робочих місць і розвиток інфраструктурного середовища. При цьому регіональна інвестиційна політика має бути синхронізована із загальнонаціональною, сприяти їй на рівні регіону у досягненні спільних цілей та виконанні спільних завдань.

У процесі формування та реалізації регіональної інвестиційної політики використовуються як адміністративні, так і ринкові методи регулювання, причому набір його методів і важелів залежить, скоріше, від конкретних економічних реалій і традицій управління економічним розвитком держави, а не від соціально-економічних інституціональних підвалин суспільства. Так, нині розвинуті країни з ринковою економікою (в тому числі країни «старого ЄС») використовують різні адміністративні обмеження, а країни колишнього соціалістичного табору (Китай, В'єтнам) – ринкові механізми. Зокрема, у Франції, Японії та Швеції сильними залишаються позиції прихильників активного державного регулювання, тоді як у Великій Британії та Італії перевагу віддають неоліберальним ідеям. Наприклад, у Франції та Японії щороку розробляються плани державної інвестиційної стратегії, в яких чітко окреслюються напрямки державного інвестування. Водночас жоден з урядів країн Заходу не відмовився від здійснення структурної політики, були лише змінені її пріоритети та механізми.

Але необхідно взяти до уваги, що механізм фінансового управління на рівні регіону визначається, перш за все, сутністю й особливістю економічних відносин і ступенем розвитку виробничих сил у державі. Регіональна фінансова політика є похідною від державної, вона є складовою державної регіональної політики.

Основними чинниками, які стримують надходження інвестицій до регіонів України, є такі: високий рівень фінансових і політичних

ризиків в Україні, високий рівень інфляції, нестабільне та недосконале законодавство (за роки незалежності законодавство, що регулює іноземне інвестування, змінювалося близько 10 разів), відсутність достовірної інформації про фінансово-економічний стан об'єктів інвестування, нерозвиненість фондового ринку, відсутність державних гарантій захисту іноземного інвестора та законодавчо затверджених методик з оцінювання інвестиційних проектів. Але водночас в Україні існують чинники, які приваблюють іноземних інвесторів: місткий ринок, низька вартість робочої сили, вигідне географічне розташування, сприятливі кліматичні умови тощо.

Погоджуючись із В. Б. Артеменком (2006), вважаємо, що в умовах трансформаційної економіки основними напрямками регіональної інвестиційної політики на сучасному етапі є такі: 1) контроль над інвестуванням у найважливіші об'єкти; 2) зміна джерел фінансування інвестицій, заміщення бюджетних асигнувань ресурсами приватних інвесторів (корпоративних та індивідуальних); 3) перехід на нові організаційні форми й економічні методи керування інвестиційними проектами; 4) пріоритетність проектів, що мають високу значущість, швидку окупність, вигідність із погляду створення нових робочих місць і надходжень «швидких грошей» у місцевий бюджет.

Методи й інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності мають бути більш гнучкими та адаптованими до соціально-економічного розвитку регіонів країни. Між усіма методами й інструментами механізму державного регулювання регіональних інвестиційних процесів простежуються взаємозалежність і взаємозумовленість можливостей їх застосування, тому вони можуть створювати ефективну систему фінансового забезпечення інвестиційної діяльності в Україні лише в комплексі. У цьому контексті вирішення окреслених проблем надасть змогу підвищити ефективність і дієвість цього механізму, а також забезпечить створення привабливого інвестиційного клімату держави.

Одержано 12.10.2017

